

Олександр МЕЛЬНИЧЕНКО

*д.держ.упр., професор,
професор кафедри громадського здоров'я
та управління охороною здоров'я,
Харківський національний медичний університет*

Світлана СЕМЕНЕНКО

*аспірант кафедри публічного управління і проєктного менеджменту,
ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПНУ*

ПОЛЕМІКА ЩОДО СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ЯКІСТЬ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ»

Упродовж усього свого життя люди стикаються з тими чи іншими порушеннями стану власного здоров'я, що змушує їх звертатися, що найменше, за первинною медичною допомогою до ліцензованих юридичних і фізичних осіб, які уклали відповідну угоду з НСЗУ. Водночас, НСЗУ схвалює, щоб означені суб'єкти сфери охорони здоров'я надавали пацієнтам додаткові медичні та супутні послуги, але лише за умови добровільності та їх відсутності у пакеті послуг Програми медичних гарантій. При цьому вкрай важливо, щоб усі ці зусилля сприяли реальному покращанню стану здоров'я населення, що є можливим, окрім іншого, за умови належної якості медичних допомоги/послуг. Але, попри помітні «успіхи медичної реформи первинної ланки вітчизняної сфери охорони здоров'я» [2], Україна займає лише «83 місце серед 195 країн світу за загальним рівнем розвитку сфери охорони здоров'я» [1], а відтак – необхідно забезпечити подальше покращання якості первинної медичної допомоги населенню. При цьому слід спиратися на кращі світові практики та належне методологічне забезпечення, а з останнім є певні проблеми (зокрема, відсутність усталених понятійного апарату за даною проблематикою), що, зрештою, й обумовлює актуальність даного дослідження.

Проведені узагальнення змісту чинного законодавства, словників, публікацій провідних науковців за даною проблематикою (Артюхіна М., Котляревський Ю., Кратт О., Смотров О., Штогрин О., Шутов М., Щербаченко Л. та ін.) та результати власних досліджень дозволили:

1. Виділити такі сутнісні ознаки наступних понять:

- «допомога» – сприяння, підтримка, захист, порятунок;
- «якість продукції» – сукупність властивостей продукції, які визначають міру придатності її для використання за призначенням;
- «медична допомога/послуги» – доцільна діяльності медпрацівників; самостійне завершене значення комплексу заходів, що не мають матеріальної форми (упредметненого вираження); пакет послуг Програми медичних гарантій; програма кваліфікованого обслуговування індивіда; відповідність існуючим медичним стандартам; певна вартість; задоволення насущних потреб пацієнтів (діагностика, лікування, реабілітація та профілактика захворювань; збереження життя, здоров'я та працездатності; зміцнення, підтримання й відновлення фізичного та психічного здоров'я);

– «якість медичної допомоги» – думка пацієнта як споживача; здебільшого суб'єктивне ставлення стейкхолдерів; оцінювання з власної позиції; вплив ринкових механізмів і механізмів публічного управління; необхідна умова досягнення цілей систем охорони здоров'я.

2. На підставі результатів дослідження сутнісних характеристик вживаного поняттєвого апарату дістало подальшого розвитку тлумачення таких понять:

– «первинна медична допомога населенню» – сукупність заходів, що здійснюють ліцензовані юридичні та фізичні особи, які уклали угоду з НСЗУ й, відповідно до чинного пакету послуг Програми медичних гарантій, здійснюють профілактику, діагностування, лікування й реабілітацію захворювань у пацієнтів та/або їх спрямування до загальних, кластерних чи надкластерних медичних закладів задля забезпечення відновлення фізичного, психічного та соціального здоров'я нації;

– «якість первинної медичної допомоги населенню» – суб'єктивне й неупереджене судження стейкхолдерів про міру належності процесу та результатів надання такої допомоги.

Висновки: Пропоновані тлумачення мають збагатити методологічне забезпечення публічного управління розвитком вітчизняної сфери охорони здоров'я. Подальші наукові розвідки мають бути присвячені розробці теоретичних положень і практичних рекомендацій, спрямованих на оцінку якості первинної медичної допомоги населенню.

Список використаних джерел:

1. Advancing collective action and accountability amid global crisis. December 2021.68 p.

2. Melnychenko O., Chovpan G., Udovychenko N., Muratov G., Rohova O., Kravchenko Zh., Kutuzyan Zh. The medical reform: realities and prospects for Ukraine. *Wiadomosci Lekarskie*. 2021. Vol. LXXIV. Issue 5, May. P. 1208–1212.